

Het plan van André van der Louw

Het gemeenschapstakenplan van André van der Louw. Het begin van de werkverschaffing nieuwe stijl.

Reeds vele eeuwen zijn er projecten opgezet om werklozen middels werkverschaffingsprojecten bezig te houden, te onderdrukken en uit te buiten. Maar de werkverschaffing nieuwe stijl dateert van het begin van de tachtiger jaren van de vorige eeuw, toen door de sociaal-democraten het zogenaamde Gemeenschapstaken plan werd gepresenteerd. Terwijl werklozen daarvoor voornamelijk in de ontginning, de dijkenbouw en de aanleg van infrastructuur werkten, heet het nu dat werklozen 'iets nuttigs moeten doen voor de lokale gemeenschap' door zich via 'vrijwilligerswerk' met behoud van uitkering in te zetten in de eigen buurt.

Na de verkiezingen in mei 1981 werd er gewerkt aan een kabinet van Partij van de Arbeid en CDA. Dit resulteerde in het kabinet den Uyl/van Agt, dat op 11 september 1981 werd geïnstalleerd. Den Uyl presenteerde een werkgelegenheidsplan, dat via overheidsuitgaven nieuwe arbeidsplaatsen wilde scheppen en dat nieuw beleid wilde maken op het gebied van arbeidstijdverkorting en herverdeling van werk. Er werd 2,6 miljard gulden uitgetrokken voor het direct scheppen van werk. Het plan stond echter op gespannen voet met de wens, om de collectieve sector niet uit te breiden. In mei 1982 dienden de PvdA-ministers hun ontslag in omdat de bezuinigingen zoals neergelegd in de voorjaarsnota volgens hen te ver gingen.

Tijdens het kabinet van Agt II deed André van der Louw voorstellen voor een "gemeenschapstakenplan" waarbij jongeren met een uitkering verplicht konden worden, "nuttige" werkzaamheden voor de gemeenschap te verrichten, op straffe van stopzetting van de uitkering. Van der Louw wilde in feite jongeren met een uitkering verplicht stellen vrijwilligerswerk te doen, dat hen door de overheid werd opgedragen. De Werklozen Belangen Vereniging Amsterdam (WBVA) konstateerde in een pamflet, dat er inderdaad werk genoeg te doen was; het onderhoud van buurt- en clubhuizen, gescheiden huisvuilinzameling, opknappen van braakliggende terreinen, hulp aan zieken en bejaarden. Gewoon werk, een waslijst lang. Al dreven volgens de WBVA ambtenaren in Rotterdam het wel wat ver door te pleiten voor konijnen schieten op de Maasvlakte. Maar al dat werk

moest wel gedaan worden met een arbeidskontraakt en geregelde arbeidsvoorwaarden.

Van der Louw wilde echter iets heel anders. Onder druk van de vele protesten haalde van der Louw de dwang uit zijn plan. Er zou alleen zachte aandrang op de jongeren uitgeoefend mogen worden. Protesterende uitkeringsgerechtigden brachten naar voren, dat het plan van der Louw weg moest, omdat het recht op werk van jongeren niet serieus genomen werd; het plan zou een rare ongelijkheid in de samenleving invoeren, waarbij de een met behoud van uitkering werkte en de ander een volwaardig loon kreeg; bovendien zou het vrijwilligerswerk dienen ter vervanging van betaalde arbeid die verdween door de bezuinigingen. Vrijwilligerswerk had geen betutteling nodig van arbeidsbureau's en sociale diensten. Jongeren konden zelf wel uitmaken wat voor vrijwilligerswerk ze wilden doen in een tijd van grote werkloosheid.

Toen van der Louw begin 82 met zijn plan kwam, vond men bij de WBVA dat er actie tegen gevoerd moest worden. De ideeën liepen uiteen van het ompsitten van de tuin bij van der Louw thuis tot een wegversperring. Maar een overleg met NVV-jongeren maakte duidelijk, dat er in Rotterdam al een actie bedacht was, waarbij de tuin van van der Louw zou worden omgespit. Enkele weken na die actie heeft de WBV toen actie gevoerd bij het Polanentheater, waar van der Louw aanwezig was om het centrum te openen. Jongeren in werkkleding met ragebollen en stoffers improviseerden op het gemeenschapstakenplan, vd Louw werd afgestoft, evenals zijn auto, onkruid werd ter plekke gewied, enzovoort.

Voorafgaand aan de actie werd een grote vergadering gehouden op initiatief van het NVV-JC. Bij een volgende vergadering zaten er echter nog maar een paar organisaties om de tafel; ongeorganiseerde jongeren, die na een oproep op radio STAD aanwezig waren geweest, kwamen niet meer terug.

Op de tweede vergadering werd besloten een manifest te maken met de verschillende argumenten tegen het plan van der Louw. Voor het verdere verloop van de actie werd een "initiatiefgroep werkloze jongeren" opgericht. Het manifest werd naar veel organisaties in Amsterdam gestuurd, en er werd een petitie opgesteld voor de gemeenteraad. Uiteindelijk lieten de verschillende organisaties het echter afweten, en kwam al het werk terecht op de schouders van de medewerkers van de WBVA. Tijdens een commissievergadering van Sociale Zaken heeft een vertegenwoordiger van het NVV-JC de verzamelde petities aangeboden aan wethouder Jonker. Niet lang daarna keurde de gemeenteraad de plannen van vd Louw af. En even daarna viel het kabinet Van Agt-Den Uyl en verdween het "Gemeenschapstakenplan" in de la.